

POLSKIMI ŚLADAMI ŚWIĘTEGO FLORIANA

KOLNO

NAROL

Z żywotów świętych pochodzących z VIII wieku dowiadujemy się, że Florian był oficerem wojsk rzymskich, które stacjonowały w Matem, niedaleko Krems. Został aresztowany jako chrześcijanin w czasie prześladowań dioklejańskich. Nakazano mu spalić kadzidło przed bóstwem rzymskim, czego stanowczo odmówił. Przewieziono go do Lorch w okolicy Wiednia i tam, po ciężkich torturach, uwiązano mu kamień u szyi i utopiono w rzece

fol. J. Linder

Enns. Zdarzyło się to prawdopodobnie 4 maja 304 roku. Ciało świętego odnalazła i pochowała Waleria, a nad jego grobem wystawiono klasztor; pierwotnie benedyktyński, później kanoników laterańskich. W ikonografii polskiej św. Floriana przedstawia się jako żołnierza rzymskiego gaszącego palące się domy. Sposób takiego przedstawiania wziął się od następującego faktu. Otóż w 1184 roku książę Kazimierz Sprawiedliwy za zgodą papieża Lucjana III sprowadził do Krakowa część relikwii świętego z opactwa św. Floriana w Górnej Austrii. Relikwie te umieszczone zostały w kościele wystawionym ku czci św. Floriana na krakowskim Kleparzu. Kult świętego wzmógł się od 1528 roku, czyli od pożaru, który strawił całą dzielnicę Kleparz oprócz kościoła św. Floriana. Dzięki temu w Polsce Florian patronuje strażakom i ma chronić domy przed pożarami.

Herb jest znakiem spełniającym głównie funkcje prawne i reprezentacyjne samorządu: wojewódzkiego, powiatowego, miejskiego bądź gminnego. Składa się z dwóch zasadniczych elementów: tarczy i godła. Godło wyobrażone jest najczęściej za pomocą treści symbolicznych, do których należą motywy architektoniczne, religijne i kościelne, przyrodnicze i inne. Z kolei wśród symboli religijnych najliczniej reprezentowani są święci, a wśród nich także święty Florian. Na herbach polskich jego postać spotykamy jednak bardzo rzadko.

Współcześnie dwa polskie miasta: Kolno i Narol zawarły w swoich herbach wyobrażenie św. Floriana; dawniej święty ten widniał również w herbie Kleparza, stanowiącego dziś dzielnicę Krakowa.

Choć Kolno posiadało prawa miejskie już w XV wieku, zostały one potwierdzone przez króla Augusta III dopiero w 1754 roku. Wraz z tym przywilejem nadano miastu herb z wyobrażeniem św. Floriana. Niestety nie są znane powody takiego działania. Można wysnuć tutaj dwie hipotezy. Pierwsza: św. Florian występuje jako patron miejscowego kościoła. Jest ona jednak mało prawdopodobna ze względu na to, że kościół w Kolnie nosi wezwanie św. Anny. Druga hipoteza wskazuje na pożary, które dawniej mogły trawić miasto i z tego względu Florian, jako patron od pożarów, znalazł się w herbie grodu. W każdym razie wizerunek taki widnieje na dwóch osiemnastowiecznych pieczęciach; pierwsza jest niezbyt czytelna, jednakże można się dopatrzeć postaci św. Floriana w stroju rzymskim z aureolą wokół głowy i chorągwią w ręce. Wokół legenda: SIGILLVM KOLNOENSIS CIVITATIS. Druga natomiast zawiera bogatsze wyobrażenie świętego, przybranego w płaszcz na ramieniu i pióropusz na hełmie. Taki sam wizerunek znajdował się w „Albumie heroldii Królestwa Polskiego”. Taki też wizerunek widnieje we współczesnym herbie miasta, a wyobraża on w złotym polu postać św. Floriana odzianą w srebrną zbroję i hełm z czerwonym pió-

ropuszem. Na ramionach świętego widzimy czerwony płaszcz, a w lewym ręku srebrną chorągiew z czerwonym krzyżem. W prawym ręku Florian trzyma wiadro z wodą, którą gasi białe domy o czerwonych dachach.

Trzy argumenty przemawiają za uzasadnieniem obecności św. Floriana w herbie miasta Narol. Po pierwsze, był patronem założyciela miasta – Floriana Łaszcza. Po drugie, pierwotna nazwa miasta brzmiała: Florianowo. I wreszcie po trzecie, pierwszy wybudowany w mieście kościół nosił wezwanie św. Floriana. W herbie miasta widzimy zatem świętego w srebrnej zbroi, ze złotą aureolą wokół głowy, trzymającego w lewym ręku chorągiew z czerwonym krzyżem, a w prawym wiadro, z którego wylewa wodę na domy koloru czerwonego. Obok świętego sygla S. F. (Sanctus Florianus). Pole tarczy błękitne. M. Gumowski opisuje pieczęć miasta, znaną z XIX wieku, odciśniętą przy dokumentach z 1873 i 1874 roku. Przedstawia ona postać świętego, podobnie jak na wizerunku herbowym. Dodatkowo obok umieszczone dwie owalne tarcze, jedną z herbem Pobóg, drugą z literą A. Nad całością widnieje korona mурowa.

Oprócz tych dwóch miast znajdziemy wyobrażenia św. Floriana również w herbach innych jednostek samorządowych w Polsce, jak chociażby w herbie powiatu koleńskiego, czy w herbach gmin: Lubrza i Polska Cerkiew, leżących na Opolszczyźnie.

Piotr Gołdyn